

FM: Latvijas preču eksports pakāpeniski atgūstas, bet ārējais pieprasījums joprojām ir vājš

Publicēts: 11.09.2020.

[Jaunami](#)

Centrālās statistikas pārvaldes publicētie dati par Latvijas ārējo tirdzniecību liecina, ka preču eksporta vērtība šā gada jūlijā bija vien par 0,3% zemāka nekā pērnā gada attiecīgajā mēnesī. Pašreizējos COVID-19 pandēmijas apstākļos, kad ārējā tirdzniecība un ekonomiskā aktivitāte visā pasaulē ir būtiski sarukusi, šādu Latvijas preču eksporta sniegumu var vērtēt kā apmierinošu. Turklāt mēneša griezumā Latvijas preču eksporta vērtība otro mēnesi pēc kārtas uzrāda būtisku pieaugumu, salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi jūnijā eksportam palielinoties par 8,0%, bet jūlijā – par 7,3%. Tas nozīmē, ka COVID-19 krīzes dziļākais punkts ir aiz muguras un būtisks preču eksporta samazinājums turpmākajos mēnešos nav sagaidāms.

Pozitīvi vērtējama Eiropas Savienības (ES) uzņēmēju un patērētāju noskaņojuma uzlabošanās par turpmāko ekonomikas attīstību. Pamatojoties uz Eiropas Komisijas datiem, ekonomikas sentimenta indekss ES, kas aprīlī uzrādīja spēcīgu kritumu, kopš jūnija uzrāda noturīgu augšupvērstu dinamiku. Tomēr ES uzņēmēju un patērētāju noskaņojums vēl nav sasniedzis šā gada marta līmeni, kas bija pirmais mēnesis, kad daudzas valstis izsludināja ārkārtējo stāvokli un bija ieviesti stingri ierobežojumi saistībā ar koronavīrusa infekcijas uzliesmojumu. Lai arī ekonomikas konfidence gan Latvijā, gan ES pakāpeniski uzlabojas, tā joprojām ir būtiski zemāka nekā pirms šīs krīzes. Uzlabojies arī Latvijas rūpnieku novērtējums par preču eksporta pasūtījumiem šā gada trešajam ceturksnim, tomēr indeksa vērtība joprojām atrodas negatīvajā teritorijā, kas nozīmē, ka ražotāji neredz pamatu straujam ārējā pieprasījuma kāpumam, bet vienlaicīgi nesagaida arī situācijas pasliktināšanos, kā tas bija šā gada otrajā ceturksnī.

Latvijas preču eksporta dinamika kopš šā gada sākuma bija svārstīga, ko negatīvi ietekmēja COVID-19 krīze. Kopumā šā gada septiņos mēnešos preču eksporta vērtība samazinājusies par 3,2% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. Ja gada pirmajā ceturksnī preču eksporta vērtība bija par 3,7% augstāka nekā attiecīgajā periodā pirms gada, tad otrajā ceturksnī Latvijas preču eksports samazinājās par 10,9%. Šā gada otrajā ceturksnī preču eksporta kritums bija fiksēts visām preču grupām un uz lielāko daļu noieta tirgu, bet galvenokārt eksports samazinājās uz ES. Šomēnes kļuva zināmi iekšzemes kopprodukta (IKP) dati par visām ES dalībvalstīm, un kopumā ES IKP faktiskajās cenās šā gada otrajā ceturksnī ir samazinājies par 12,3% salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo ceturksni. Ņemot vērā, ka aptuveni trīs ceturtdaļas no Latvijas preču eksporta veido eksports uz ES, tas izskaidro eksporta kritumu šā gada otrajā ceturksnī. Svarīgi atzīmēt, ka vidējais preču eksporta kritums faktiskajās cenās ES šā gada otrajā ceturksnī bija divas reizes straujāks nekā Latvijā un veidoja 22,4%, kas norāda uz to, ka COVID-19 negatīvā ietekme uz Latvijas ražotājiem un eksportētājiem bija mazāka.

Preču eksportu jūlijā pamatā negatīvi ietekmēja trīs preču grupas, proti, minerālproduktu, metālu un satiksmes līdzekļu eksporta samazinājums. Minerālproduktu eksports ir samazinājies par 23,7%, ko noteica elektroenerģijas eksporta samazinājums par 58,8%, kā arī naftas pārstrādes produktu eksporta samazinājums par 39,7%. Elektroenerģijas eksportu negatīvi ietekmēja elektroenerģijas cenu samazinājums Nord Pool biržā saistībā ar elektroenerģijas patēriņa kritumu zemākas ekonomiskās aktivitātes dēļ. Savukārt naftas pārstrādes produktu eksporta kritumu ietekmēja naftas cenu kritums pasaules biržās, kā arī zemāks pārvadāto naftas produktu apjoms Latvijas ostās.

Satiksmes līdzekļu eksports samazinājies par 18,0% salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo mēnesi, ko negatīvi ietekmēja automobiļu un piekabju reeksporta samazinājums uz Baltijas valstīm, kā arī uz Zviedriju un Norvēģiju. Savukārt metālu un to izstrādājumu eksporta kritumu par 11,2% noteica metāllūžņu un atkritumu eksporta samazinājums uz Turciju un Lietuvu.

Vienlaicīgi jūlijā palielinājās pēc īpatsvara lielākās preču eksporta grupas, proti, koka un koka izstrādājumu, kā arī elektroierīču un mehānisko ierīču eksports. Koksnes eksporta vērtība bija par 4,4% augstāka nekā pirms gada, kas bija pirmais eksporta pieaugums šajā preču grupā pēdējo 15 mēnešu laikā, kad nozari sāka negatīvi ietekmēt izejmateriālu pārpalikums Eiropā un

koksnes cenu kritums. Savukārt elektroierīču un mehānisko ierīču eksports palielinājies par 14,5%, ko lielā mērā veicināja elektriskai kontrolei vai elektrības sadalei paredzēto pulšu un konsoļu eksporta pieaugums.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-latvijas-precu-eksports-pakapeniski-atgustas-bet-arejais-pieprasijums-joprojam-ir-vajs>